

TEKSTI: JUTTA KOIVULA

KUVAT: JUTTA KOIVULA JA JEPÄ IDMANIN ALBUMIT

Jepa on alansa legenda

Ratsastuksenopettajana

Kristina "Jepa" Idman on alansa legenda. Hän aloitti opettajan työt jo 17-vuotiaana ja on edelleen 64 vuoden iässä samalla alalla. Japan kuuluisin oppilas on Kyra Kyrklund. Japan oppilaina on ollut vuosikymmenten aikana tuhansia muitakin suomalaisratsastajia.

Jepan nuoruudessa opettajilla oli ehdoton auktoriteetti ja heille ei sanottu vastaan.

- Aloitin kymmenenvuotiaana Ruskeasuon talleilla. Isäni oli ratsastanut armeijassa aikanaan, ja hän tapasi kertoa minulle hurjia juttuja. Minulle tuli siitä palava into päästä myös ratsastamaan ja vauhti kiehoi minua.

- Ensimmäisellä tunnilla olin valtavan pettynyt, kun en saanut laukata. Toisella tunnilla sain kokeilla laukkaa. Tosin Tigra-ratsu vähän ajan päästä kyllästyi ja meni opettajan luo pyytämään häneltä sokeria. Ja saikin sitä. Minä olin niin harmissani kuin kymmenvuotias vain voi olla, Jepa muistelee.

Jepan opettajana toimivat K.O. Andersson-Blondyx ja Maire Andersson.

- Ratsastin Ruskeasuolla vuosina 1955-1967. Ne vuodet antoivat minulle todella paljon.

- Olin 17-vuotias kun päätin lopettaa koulun. Maire haukkui minut ensin pataluhaksi sen takia, mutta seuraavana päivänä hän tarjosi mi-

H-H Brinckmannin kolmen viikon estekurssi Helsingin Skatassa 1960-luvulla oli vuosikymmenen tapaus Suomessa. Kaikki kurssilaisten hevoset olivat Keskustallilta. Jepa seitsemäs oikealta, Christopher Wegelius on neljäs oikealta. Maire Andersson on vasemmassa reunassa ori Tramplinilla, olympiaratsastaja Tutu Sohlberg hänen vieressään. Kuvassa ovat myös muun muassa Kaija Borup, Margaretha Segersven, Märta Rosenius, joka osallistui omalla hevosellaan, Paula van der Pals sekä Anneli Merikoski.

47 vuotta

nulle töitä. Hän lupasi, että alalla on paljon töitä ja huono palkka, mutta toivotti minut kuitenkin tervetulleeksi, Jepa kertoo.

- Maire antoi minulle aikaa kehittyä opettajana, eikä puuttunut liikaa tekemiini. Oma äitini kuoli kun olin nuori ja Mairesta tuli minulle kuin toinen äiti.

Kun Tuomarinkylän ratsastuskoulu perustettiin, Jepaa pyydettiin sinne töihin.

- En olisi halunnut lähteä Ruskeasuolta, mutta pitäähän lasten itsenäistyä ja lähteä pois kotoa. Tuomarinkylässä olin yhdeksän vuotta ja myös siellä minulle annettiin paljon vapautta ja tilaa kehittyä ammatissa.

- Siihen aikaan ei tunnettu pakkasrajoja, maaneesia ei ollut, joten tunnit pidettiin aina ulkona. Opetin viisi tuntia päivässä kuutena päivänä viikossa ja se oli ihanaa, Jepa muistaa.

Oma talli Sarfbackaan

Jepa viihtyi loistavasti Tuomarinkylässä, mutta hänen miehensä Tommy halusi muuttaa

maalle. Näin he sitten muuttivat Loviisan lähelle Sarfbackaan, jonne he perustivat oman ratsastuskoulun.

- Muutos oli minulle iso, olinhan aina toiminut kouluissa, joissa joku muu vastasi siitä, että hevosilla on ruokaa ja kuivikkeita. Onneksi ystävät auttoivat minua alussa.

- Silja Pursiainen-Eklund myi minulle opetushevosta ja sanoi, että maksa sitten kun voit. Sain myös Henrik Arlen hienon Bardin, joka oli vankka ja hieno vaativa B-tason hevonen. Myöhemmin meille tuli eläkepäiville Birgitta Wikströmin Gunsmoke, joka oli myös gp-tason hevonen. Sillä oli niin upeaa ratsastaa, en unohda sitä ikinä!

Jepa ratsasti Sarfbackan aikana koko ajan tavoitteellisesti ja kilpaili ahkerasti.

- Se on ihan ehdotonta, jos haluaa edistyä opettajan työssä ja säilyttää motivaationsa, Jepa kertoo.

- Kävin kaikissa mahdollisissa valmennuksissa, olenhan luonteeltani toivoton pinko, hän nauraa.

Nuori ratsastuksenopettaja pukeutui asemansa mukaan. Jepa Tuomarinkylän alkuaikoina.

Yksi Japan nykyisistä oppilaista on karjaalaisen Grann-tallin omistaja ja opettaja Susanna Kujala. Hevonen on Gorleone.

Kyra Kyrklund on Japan kuuluisin oppilas. Tämä kuva on otettu joskus 70-luvun lopussa. "Edelleen Kyra esittelee minua ensimmäisenä ratsastuksenopettajanaan, josta olen sangen otettu", Jepa kertoo.

Mountbatten oli aivan fantastinen hevonen, Jepa kehuu. Se tuli minulle Henrik Arlelta ja sen kanssa pystyin harjoittelemaan jopa grand prix -ohjelman liikkeitä. Kuva on otettu Sarfbackan maneesissa.

"Minusta piti tulla kenttäratsastaja", Jepa nauraa. Tässä suoritetaan hopeamerkin maastokoetta Ruotsin Strömsholmassa 1964, jossa Jepa kävi vuoden kestävän ratsastuksenopettajakoulutuksen. Hänen opettajiaan olivat muun muassa Harald Strömberg ja Wilhelm Hamilton.

- Kilpailin ahkerasti ja kyllä välillä aina pärjäsin, silloin kun Kyra ja Silja Pursiainen-Eklund olivat ulkomailla, hän nauraa.

- Ratsastajan pitää olla avoin vaikutteille, mutta pitää kuitenkin oma linjansa. Laadukas arkiratsastaminen on kaikkein vaikeinta. Että osaa vaatia sopivasti, mutta ei harjoittele liikaa. Hevoset eivät kestä ihan mitä vaan.

- Itse olen tehnyt niin paljon virheitä urallani, että osaan jo opettaa muita välttämään niitä, hän sanoo.

Kuri tuo turvallisuutta

Jepan opetuksessa on aina ollut yksi sääntö:

Meillä on täysi demokratia, minä päätän, hän nauraa.

- Perussääntöjen pitää olla selvät kaikille. Tunneilla tehdään niin kuin opettaja sanoo eikä sooloilla.

Sarfbäckan ratsastuskoulun toiminta lopetettiin 90-luvulla laman takia ja Jepa lähti taas muille töihin.

- Kun on ollut 19 vuotta yrittäjänä, on vaikean jälkeen löytää tallia, joka tuntuisi kotoisalta.

- Minulla on yleensä kyllä ollut tuuria työpaikkojen suhteen. Ja jotenkin se kurinpito ei ole ikinä ollut minulle ongelma: pahimmatkin ponivanhemmat yleensä hiljentyvät siinä vaiheessa kun aloitan opetuksen, Jepa kertoo.

- Kiersin muutaman vuoden aikana ympäri maata, olin muun muassa vuoden Kuopiossa Rauhalahden Ratsastuskoulussa, jossa viihdyin oikein hyvin.

- Suurin osa ystäväistäni ja sukulaistani asuu kuitenkin Etelä-Suomessa, joten muutimme lopulta Karjaalle, jossa olemme nyt asuneet kymmenkunta vuotta.

- Olin vuoden verran äitiysloman sijaisena Tuomarinkylässä, jossa viihdyin kyllä hyvin, mutta 95 kilometrin yhdensuuntainen työmatka oli liian pitkä.

Jepa ei kuitenkaan ole vaihtanut alaa, hän ryhtyi free lanceriksi.

- Pidän tunteja edelleen lähes päivittäin ja kurseja silloin tällöin. Oma ratsastus on nyt valitettavasti jäänyt.

- En olisi koskaan uskonut että voisin lopettaa ratsastamisen, mutta ajan kanssa ihmisen arvot näköjään muuttuvat.

Jepalla on neljä lastenlasta, joiden kasvun seuraaminen on hänelle tärkeää.

- Nuorimpien kanssa pompitaan trampoliinissa päivittäin, hän paljastaa.

- En osaa pitää itseäni vanhana, kun olen koko ajan tekemisissä nuorten ihmisten kanssa.

Ratsastuskoulut ovat muuttuneet

- Minusta ei enää olisi vakituiseksi opettajaksi ratsastuskouluun. Haluan paneutua opettamiseen enemmän kuin nykykäytännön mukaan on mahdollista, Jepa perustelee.

- Minulla ei ole ikinä ollut yhtään asiakasta, pelkkiä oppilaita, hän kuvaa asennettaan.

- Palan innosta opettaa ihmiset ratsastamaan oikein, niin että heillä ja hevosella on hyvät olosuhteet.

- Haluan, että ihmiset ensin oppivat ratsastamaan. Sen jälkeen he voivat mennä nauttimaan erilaisista elämyksistä hevosien kanssa. ♦